

ГЕТЬМАНИ ДОБИ РУЇНИ

Проект Козловського Івана 8-В

ІВАН ВИГОВСЬКИЙ
(1608-1664)
ПРАВЛІННЯ 1657-1659

- 21 жовтня 1657 року Івана Виговського було обрано гетьманом України.
- У 1658 гетьман зіткнувся з потужною опозицією, яка підтримувалася Москвою. Спочатку йому вдалося розгромити опозиціонерів але побачивши крах першої опозиції Москва все нахабніше втручається у внутрішні справи Української держави.
- Це призвело до московсько-української війни, яка переплелася з громадянською війною в Україні. Через це Виговський міняє політику.
- Виговський завдав нищівної поразки стотисячній царській армії під проводом Трубецького у битві під Конотопом. Втрати Трубецького становили близько 40 000 осіб московського війська, близько 15 000 захоплено в полон.
- Однак Гадяцький договір швидко спричинив народне повстання проти Виговського.
- Виговський не витримав і після однієї з Чорних рад, що відбулася 11 вересня 1659 пішов з посади.

ЮРІЙ ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

(1641-1685)

ПРАВЛІННЯ (IV-IX 1657; 1659-1663; 1677-1681)

- Юрій уклав 27 жовтня 1660 року з Річчю Посполитою так званий "Слободищенський трактат", який розривав союз з Московією, скасовував Переяславські статті, відновлював союз з Річчю Посполитою.
- 1663 року склав булаву й постригся в ченці Трахтемирівського монастиря, взяв ім'я Гедеон, перебував в Корсунському монастирі.
- 29 листопада 1665 року підписав у Варшаві з митрополитом Йосифом Тукальським присягу на вірність королю та Речі Посполитій.
- У січні 1668 року брав участь у Генеральній раді Війська Запорозького, де підтримав орієнтацію Петра Дорошенка на османський протекторат.
- 1670 року Юрія захопили кримські татари й відправили до Константинополя.
- У 1678-1679 роках хотів за допомогою османського і татарського війська приєднати Лівобережжя, однак йому не вдалося створити міцної влади. Південне Правобережжя щораз більше знелюднювалося, люди втікали за Дніпро.
- Про долю Юрія Хмельницького писав Кониський, що 1681 року його заслани в один з грецьких монастирів на острові, що в Егейському морі.
- За іншою версією Юрій Хмельницький знайшов останній притулок на острові Мальта в одному з тамтешніх монастирів, де й закінчилось його гетьманування.

ІВАН САМОЙЛОВИЧ
(?-1690)
ПРАВЛІННЯ 1672-1687

- У внутрішній політиці Іван Самойлович започаткував виділення з козацької старшини т. зв. значкового військового товариства, яке стало прообразом українського дворянства. Намагався об'єднати Правобережжя та Лівобережжя.
- У результаті вторгнення військ Османської імперії Самойлович втратив контроль над Правобережжям. Саме ним у 1678-му році вперше в Гетьманщині була уведена орента на горілку.
- У 1679 року за наказом Москви провів насильницьке переселення українців з Правобережної України на Лівобережну, відоме як Великий згін.
- Заохочував переселення українського населення з Правобережжя на Лівобережжя. Претендував на поширення гетьманської влади і на Волинь та Західну Україну.
- Після невдалого спільного українсько-московського походу на Крим у 1687 звинувачений у «зраді Москві», скинутий з гетьманства, заарештований і відправлений на заслання до залежних московських територій Західного Сибіру, де й помер.

ПАВЛО ТЕТЕРЯ
1620-1622
ПРАВЛІННЯ 1663-1665

- В 1663–1665 роках, як гетьман Правобережної України, брав участь у поході Яна II Казимира на Лівобережжя, а потім допомагав полякам на чолі зі Стефаном Чарнецьким і татарами боротися проти козацько-селянських повстань на Правобережжі. Зокрема, на початку 1665 року розбив Івана Сербина біля Умані.
- Жорстокою розправою над Іваном Поповичем тільки озлобив суспільство.
- Після гетьманства з 1665 року проживав у Варшаві. Став членом Львівського Ставропігійського православного братства, в якому залишив під заставу своє срібло за 300 дукатів

ПЕТРО ДОРОШЕНКО
(1627-1698)
ПРАВЛІННЯ 1665-1676

- Правобережна Україна знову перейшла під владу Дорошенка, проте ситуація на Правобережжі була складною.
- 10 жовтня 1665 року правобережні полковники обрали Дорошенка тимчасовим гетьманом Правобережної України, а на початку січня 1666 року у Чигирині козацька рада підтвердила вибір старшини.
- У 1665-1666 роках Петро Дорошенко придушив амбіції двох претендентів на гетьманську булаву — Василя Дрозда і Дацка Децика.

ІВАН БРЮХОВЕЦЬКИЙ

(1623-1668)

ПРАВЛІННЯ 1663-1668

- Після обрання Брюховецький створив чотири нові полки: Стародубський, Сосницький, Зіньківський та Глухівський. Столицею лівобережного гетьманату стало місто Гадяч.
- Три роки Іван Брюховецький провів у війнах з поляками та правобережним гетьманом Павлом Тетерею, проводячи відверто промосковську політику. У 1663–1664 рр. козаки відбили останню спробу поляків захопити Лівобережжя. Король Ян II Казимир із великими силами оточив Глухів, але у битва біля Пирогівки зазнав поразки від козаків і московських військ.
- Спроби Брюховецького скорити собі Правобережжя зазнали невдачі, хоча він на якийсь час захопив Канів, Черкаси й Білу Церкву.
- У вересні 1665 разом із багатьма іншими полковниками він прибув до Москви (вперше для українських гетьманів), де їх шанобливо зустріли.
- У грудні 1665 Іван Брюховецький підписав Московські статті, які значно обмеживши державні права Гетьманщини, посилили її адміністративну і фінансову залежність від Московського царства.
- У 1666 було проведено майновий перепис населення Лівобережної України для визначення розмірів оподаткування. Все це викликало величезне незадоволення українського населення московською адміністрацією і особливо гетьманом, який призвів до її появи в Україні. Становище Брюховецького та його прибічників ставало небезпечним.

ДЕМ'ЯН МНОГОГРІШНИЙ
(1621-1703)
ПРАВЛІННЯ 1669-1672

- Дем'ян Многогрішний намагався проводити політику, спрямовану на захист державних інтересів України.
- Така політика викликала незадоволення частини старшинської верхівки. У ніч з 12 на 13 березня 1672 у Батурині козацька старшина — Петро Забіла, Іван Самойлович, Карпо Мокрієвич, Родіон Дмитрашко-Райча, за підтримки начальника московської залоги заарештувала Дем'яна Многогрішного й видала його представникам Московщини.
- У 1689 році Дем'ян Многогрішний брав участь у переговорах посла Московщини Ф. Головіна з Китаєм, які завершилися підписанням Нерчинського договору.
- 1696 року колишній Гетьман постригся в ченці.
- Помер в Селенгінську у 1703 році.

